

Osztályozó vizsga követelményei történelem tantárgyból

A kiadott tételsor az adott tanév tanmenete alapján módosulhat.

Hat évfolyamos képzésben

7. évfolyam

1. A nemzeti eszme és a birodalmak kora
2. A milleniumi Magyarország bemutatása (pl.: a dualista állam, az ipar, a mezőgazdaság, kultúra, a nemzetiségek)
3. Az első világháború eseményei
4. Magyarország az I. világháborúban és annak következménye: a trianoni békeszerződés
5. Magyarország történelme 1918-19
6. A nyugati demokráciák a XX. század első felében
7. A Horthy-rendszer főbb jellemzői
8. A kommunista Szovjetunió
9. A nemzetszocialista Németország
10. A II. világháború eseményei
11. A holokauszt
12. Magyarország a II. világháborúban és a magyar holokauszt
13. A II. világháború: a kétpólusú világrend kialakulása és a hidegháború
14. A Rákosi-diktatúra
15. Az 1956-os forradalom és szabadságharc
16. A kádári diktatúra
17. A rendszerváltoztatás
18. Magyarország a rendszerváltoztatás után
19. A modern magyar állam
20. Együttélés a Kárpát-medencében
21. Lábnyomaink a nagyvilágban: világjáró magyarok (utazók, felfedezők), tudósok és feltalálók (pl. informatika, autóipar, űrkutatás), világraszóló sportsikerek – magyarok az olimpiákon, magyar művészek a világban

8. évfolyam

1. A Közel-Kelet civilizációi
2. A görög civilizáció
3. Az athéni demokrácia
4. A római civilizáció
5. A római köztársaság (a vérségi és vagyoni területi elv, valamint a római köztársaság államszervezete és működése)
6. Köztársaságból egyeduradalom: Julius Caesar és Augustus
7. Politeista vallások: politeizmus az ókori Keleten, görög és római istenek, a hinduizmus
8. A zsidó vallás és a kereszténység kezdete
9. Egy eurázsiai birodalom: a hunok és a Nyugat-római Birodalom bukása, valamint annak örökösei
10. Az Arab Birodalom és az iszlám
11. A jobbágyság világa a középkorban (pl.: a hierarchikus világkép, az uradalom, a jobbágyok kötelezettségei, az éhínségek, járványok)
12. A nemesi rend (pl.: kiváltságok, hűbériség, lovagi eszmény, keresztes hadjáratok eszménye)
13. Az egyházi rend (pl.: az egyházi hierarchia, az egyházi intézményrendszer, az egyházszakadás és a 11. századi reform, szerzetesség, az eretnokség.
14. A polgárok világa (pl.: A középkori város és lakói, a város kiváltságai (magyar példák alapján), céhek, helyi és távolsági kereskedelem)
15. A középkor kultúrája (pl.: az egyház kulturális szerepe, az oktatás, a középkori egyetemek, a román és gótikus építészet – európai és magyar példák, a lovagi kultúra a reneszánsz és a reneszánsz építészet emlékei: európai és magyar példák)
16. A magyar őstörténet és a honfoglalás
17. Az államalapítás (Géza fejedelemsége és Szent István egyház-és államszervező tevékenysége, a keresztény Európába való betagozódás)
18. A magyar állam megszilárdulása I. Szent László és Könyves Kálmán idején
19. A kül- és belpolitika új irányai: III. Béla uralkodása. Az Árpádok európai kapcsolatai
20. II. András kora: az átalakuló társadalom (Az Aranybulla-mozgalom)
21. Újjáépítés a tatárjárás után: IV. Béla, a „második honalapító” uralkodása

9. évfolyam

1. Anjou Károly uralkodása: a hatalom megszilárdítása az Árpád-ház kihalása után (pl.: gazdasági reformjai, a visegrádi királytalálkozó)
2. A török fenyegetés árnyékába: Luxemburgi Zsigmond és Hunyadi János törökellenes harcai
3. Hunyadi Mátyás uralkodása
4. A magyar középkor kulturális hagyatéka
5. A földrajzi felfedezések és annak következményei (pl.: gyarmatosítás, a világkereskedelem átrendeződése, az abszolutizmus)
6. A korai kapitalizmus (pl.: az árforradalom, a manufaktúrák, bankok és tőzsdék, az európai munkamegosztás és következményei)
7. A reformáció Európában és Magyarországon
8. A reformáció Magyarországon
9. „Hitviták tüzeiben”: Vallási konfliktusok Európában, etnikai sokszínűség és vallásbéke Erdélyben, a magyar protestáns és katolikus iskolák, a katolikus megújulás és a barokk Európában és Magyarországon

10. Az ország három részre szakadása (pl.: a mohácsi csata és közvetlen előzményei, a kettős királyválasztás, az ország három részre szakadása, a hódoltság)
11. A Magyar Királyság a Habsburg Birodalomban (pl.: a várháborúk és az új végvárrendszer, a rendi berendezkedés a rendi és abszolutista törekvések, konfliktusok a rendek és az uralkodó között)
12. Az Erdélyi Fejedelemség aranykora: Bethlen Gábor fejedelemsége (az Erdélyi fejedelemség államszervezete)
13. A török kiűzése és a török kor mérlege
14. A felvilágosodás
15. Államszervezetek a felvilágosodás jegyében
16. A francia forradalom és hatása, Napóleon uralma
17. A Rákóczi-szabadságharc
18. Magyarország újraneépülése és újraneépítése
19. A felvilágosult abszolutizmus reformjai Magyarországon: Mária Terézia és II. József uralkodása
20. Liberalizmus, nacionalizmus és konzervativizmus
21. Az ipari forradalom hullámai (az első és második ipari forradalom)

10. évfolyam

1. A politikai élet színterei (A Habsburg Birodalom és Magyarország, a rendi országgyűlés és a megyerendszer, a reformkori Pest-Buda, a nyilvánosság megteremtése, politika és kultúra)
2. A reformkor fő kérdései (a magyar nyelv ügye és a nemzetté válás, a jobbágyszerkezet: örökösök, kárpótlás, a polgári alkotmányosság kérdése)
3. Széchenyi és Kossuth programja és vitája.
4. Az 1848/49-es forradalom
5. A szocializmus és a munkásmozgalom
6. A polgári nemzetállam megteremtése (Németország, Amerikai Egyesült Államok, Japán)
7. A kiegyezés és a dualizmus rendszere (a kiegyezés és okai, a közös ügyek rendszere, a magyar államszervezet, a pártrendszer, a választójog és a véderőviták)
8. A nemzeti és nemzetiségi kérdés, a cigányság helyzete (a politikai nemzet koncepciója, a horvát-magyar kiegyezés és a nemzetiségi törvény, asszimiláció és anyanyelvhasználat, autonómiatörekvések és irredenta mozgalmak, zsidó emancipáció, a zsidóság részvétele a modernizációban, polgárosodás és a középosztály kérdése, cigányok/romák a dualizmus kori Magyarországon, hagyományos mesterségek)
9. Az ipari forradalom Magyarországon
10. Társadalom és életmód a dualizmus korában (demográfiai robbanás és urbanizáció, kivándorlás Európából és Magyarországról, a földkérdés és a vidék, a nagyvárosi életforma: Budapest a világváros, oktatás és kultúra, életmód és szórakozás)
11. Az imperializmus. India, Kína
12. Az első világháború eseményei, jellemzői, hatása
13. Magyarország a világháborúban, a háttér és a magyar hadifoglyok helyzete

11. évfolyam

1. Forradalom és kommunista hatalomátvétel Oroszországban.
2. Az olasz fasizmus.
3. Az Osztrák-Magyar Monarchia és a történelmi Magyarország szétesése
4. A tanácsköztársaság és az ellenforradalom (a kommunista hatalomátvétel, a proletárdiktatúra és a vörösteror, az északi hadjárat és a tanácsköztársaság veresége, az ellenforradalom győzelme)
5. A Párizs környéki békék (a nagyhatalmi érdekek érvényesítése: az új világrend kialakítása: az újraszülető Lengyelország, az önrendelkezés elve és a hatalmi érdekek gyakorlata, jóvátétel, hadsereg-korlátozás, határváltozások, a szétszabdalt közép-európai régió)
6. A trianoni békediktátum
7. A kommunista Szovjetunió
8. A Nyugat és a gazdasági világválság
9. A nemzetiszocialista Németország
10. Talpra állás Trianon után (a király nélküli alkotmányos királyság, Bethlen István miniszterelnöksége: a korlátozott parlamentarizmus rendszere a konszolidáció szolgálatában, gazdaság szerkezetváltása az 1920-as években, a klebelsbergi oktatás- és kultúrpolitika eredményei).
11. A 1930-as évek Magyarországa (a válság és hatása, a belpolitika irányváltásai, a külpolitika irányai és lehetőségei – a revízió első eredményei)
12. Ideológia, kultúra, társadalom (pl.: az ellenforradalmi gondolat: keresztény-nemzeti eszme és konzervativizmus, a politikai antiszemitizmus, életmód, szabadidő, sport, társadalmi rétegződés és érintkezési formák, a földkérdés, tudomány és művészet a két világháború között)
13. A II. világháború eseményei
14. Magyarország a második világháborúban: mozgástér és kényszerpálya, az ország pusztulása, deportálások a GULAG-ra
15. A holokauszt. Háborús bűnök és a polgári lakosság elleni terror (az ellenállás formái, a háború utáni számonkérések és a nürnbergi per)
16. A kétpólusú világ kialakulása (az ENSZ megalapítása, a párizsi béke, kitelepítések és lakosságcserek a háború után, a szovjet-amerikai szembenállás és a két érdekszféra kialakulása, a két világrend jellemzői, a két Németország)
17. A hidegháború. A szembenállás és enyhülés hullámai
18. A gyarmatok felszabadulása (India függetlenné válása, kommunista fordulat Kínában, a gyarmatbirodalmak felbomlása, Izrael megalapítása)
19. Az átmenet évei Magyarországon
20. A szovjetizálás Magyarországon
21. A Rákosi-diktatúra
22. Deportálások békeidőben: a deportálások és üldözések okai, magyarországi kitelepítések és munkatáborok, a határon túli magyarok megpróbáltatásai: deportálások Csehszlovákiában; szovjet, román és jugoszláv munkatáborok.
23. Az 1956-os forradalom és szabadságharc
24. A pártállami diktatúra és működése
25. Gazdaság, társadalom, életmód
26. A Nyugat a 20. század második felében (a nyugati demokráciák, a Nyugat gazdasági eredményei és a jóléti állam – a szociális piacgazdaság, emancipáció, szekularizáció, individualizáció, az 1968-as mozgalmak és a popkultúra – az új tömegkultúra kialakulása)

27. A szocializmus válsága és megrendülése (az olajválság és hatásai a tőkés, illetve szocialista országokra, a kis hidegháború, a katonai egyensúly felborulása: a Szovjetunió gazdasági kimerülése, az ellenzék megszerveződése a szocialista országokban)
28. A kétpólusú világ megszűnése (Németország újraegyesítése – a magyar szerepvállalás, a Szovjetunió felbomlása, a kommunista diktatúrák bukása Közép-Európában, Jugoszlávia felbomlása, a délszláv háború)

12. évfolyam

1. A Kádár-rendszer végnapjai
2. A rendszerváltoztatás
3. A piacgazdaság kiépülése
4. Az átalakuló világ
5. Válságócok, helyi konfliktusok
6. A globális világ (demográfiai változások, népmozgások, globális járványok, óriásvállalatok a globális térben, globalizáció és kultúra, a hagyományos és új identitások – értékek és értékválság, demokratikus közbeszéd és politikai korrektség)
7. A demokrácia működése Magyarországon (az Alaptörvény, a hatalmi ágak és intézményeik, önkormányzati rendszer, a választási rendszer)
8. A magyar bel- és külpolitika főbb jellemzői (a rendszerváltoztatás óta eltelt időszak főbb fordulópontjai, Magyarország a NATO-ban, közép-európai együttműködés: a visegrádi négyek)
9. Magyarország és az Európai Unió (az európai integráció főbb állomásai: mélyítés és bővítés, az Európai Unió főbb szervei és működésük, Magyarország csatlakozásának folyamata, az együttműködés eredményei és nehézségei, nemzetek Európája vagy föderatív Európa)
10. A határon túli magyarok
11. A magyarországi nemzetiségek, a magyarországi cigányság
12. A hagyományos/ agrártársadalmak (letelepedés és élelemtermelés: növénytermesztés és állattenyésztés, önellátás, árutermelés, kereskedelem, a népességnövekedés korlátai, a hagyományos társadalom: hierarchia és család)
13. A modern/ipari társadalmak (az ipari forradalmak hatásai: népességgrobbanás és városiasodás, népességnövekedés a fejlődő és népességfogyás a fejlett világban, a migráció, a modern/ipari társadalom: egyenjogúság és individualizmus, a női szerepek változásának áttekintése a történelem során).
14. Régióink Közép-Európa (kontinentális helyzet, civilizációs érintkezési zóna, a nemzeti sokszínűség, birodalmi függés, a második világháború hadszíntere, a szovjet megszállás)
15. A magyar megmaradás kérdései (szuverenitás: birodalmi függés és függetlenségi törekvések, demográfia: természetes szaporodás és fogyás, várható élettartam, migráció, asszimiláció, a nemzeti kultúra mint megtartó erő)

Négy évfolyamos képzésben

9. évfolyam

1. A Közel-Kelet civilizációi
2. A görög civilizáció
3. Az athéni demokrácia
4. A római civilizáció
5. A római köztársaság (a vérségi és vagyoni területi elv, valamint a római köztársaság államszervezete és működése)
6. Köztársaságból egyeduralkodó: Julius Caesar és Augustus
7. Politeista vallások: politeizmus az ókori Keleten, görög és római istenek, a hinduizmus
8. A zsidó vallás és a kereszténység kezdete
9. Egy eurázsiai birodalom: a hunok és a Nyugat-római Birodalom bukása, valamint annak örökösei
10. Az Arab Birodalom és az iszlám
11. A jobbágyság világa a középkorban (pl.: a hierarchikus világkép, az uradalom, a jobbágyok kötelezettségei, az éhínségek, járványok)
12. A nemesi rend (pl.: kiváltságok, hűbériség, lovagi eszmény, keresztes hadjáratok eszménye)
13. Az egyházi rend (pl.: az egyházi hierarchia, az egyházi intézményrendszer, az egyházszakadás és a 11. századi reform, szerzetesség, az eretnokség).
14. A polgárok világa (pl.: A középkori város és lakói, a város kiváltságai (magyar példák alapján), céhek, helyi és távolsági kereskedelem)
15. A középkor kultúrája (pl.: az egyház kulturális szerepe, az oktatás, a középkori egyetemek, a román és gótikus építészet – európai és magyar példák, a lovagi kultúra a reneszánsz és a reneszánsz építészet emlékei: európai és magyar példák)
16. A magyar őstörténet és a honfoglalás
17. Az államalapítás (Géza fejedelemsége és Szent István egyház-és államszervező tevékenysége, a keresztény Európába való betagozódás)
18. A magyar állam megszilárdulása I. Szent László és Könyves Kálmán idején
19. A kül- és belpolitika új irányai: III. Béla uralkodása. Az Árpádok európai kapcsolatai
20. II. András kora: az átalakuló társadalom (Az Aranybulla-mozgalom)
21. Újjáépítés a tatárjárás után: IV. Béla, a „második honalapító” uralkodása
22. I. Anjou Károly uralkodása: a hatalom megszilárdítása az Árpád-ház kihalása után (pl.: gazdasági reformjai, a visegrádi királytalálkozó)
23. A török fenyegetés árnyékába: Luxemburgi Zsigmond és Hunyadi János törökellenes harcai
24. Hunyadi Mátyás uralkodása
25. A magyar középkor kulturális hagyatéka

10. évfolyam

1. A földrajzi felfedezések és annak következményei (pl.: gyarmatosítás, a világkereskedelem átrendeződése, az abszolutizmus)
2. A korai kapitalizmus (pl.: az árforradalom, a manufaktúrák, bankok és tőzsdék, az európai munkamegosztás és következményei)
3. A reformáció Európában és Magyarországon
4. A reformáció Magyarországon
5. „Hitviták tüzeiben”: Vallási konfliktusok Európában, etnikai sokszínűség és vallásbéke Erdélyben, a magyar protestáns és katolikus iskolák, a katolikus megújulás és a barokk Európában és Magyarországon
6. Az ország három részre szakadása (pl.: a mohácsi csata és közvetlen előzményei, a kettős királyválasztás, az ország három részre szakadása, a hódoltság)
7. A Magyar Királyság a Habsburg Birodalomban (pl.: a várháborúk és az új végvárrendszer, a rendi berendezkedés a rendi és abszolutista törekvések, konfliktusok a rendek és az uralkodó között)
8. Az Erdélyi Fejedelemség aranykora: Bethlen Gábor fejedelemsége (az Erdélyi fejedelemség államszervezete)
9. A török kiűzése és a török kor mérlege
10. A felvilágosodás
11. Államszervezetek a felvilágosodás jegyében
12. A francia forradalom és hatása, Napóleon uralma
13. A Rákóczi-szabadságharc
14. Magyarország újranevesítése és újranevesítése
15. A felvilágosult abszolutizmus reformjai Magyarországon: Mária Terézia és II. József uralkodása
16. Liberalizmus, nacionalizmus és konzervativizmus
17. Az ipari forradalom hullámai (az első és második ipari forradalom)
18. A politikai élet színterei (A Habsburg Birodalom és Magyarország, a rendi országgyűlés és a megyerendszer, a reformkori Pest-Buda, a nyilvánosság megteremtése, politika és kultúra)
19. A reformkor fő kérdései (a magyar nyelv ügye és a nemzetté válás, a jobbágyszerzés: örökösítés, kárpótlás, a polgári alkotmányosság kérdése)
20. Széchenyi és Kossuth programja és vitája.
21. Az 1848/49-es forradalom

11. évfolyam

1. A szocializmus és a munkásmozgalom
2. A polgári nemzetállam megteremtése (Németország, Amerikai Egyesült Államok, Japán)
3. A kiegyezés és a dualizmus rendszere (a kiegyezés és okai, a közös ügyek rendszere, a magyar államszervezet, a pártrendszer, a választójog és a véderőviták)
4. A nemzeti és nemzetiségi kérdés, a cigányság helyzete (a politikai nemzet koncepciója, a horvát-magyar kiegyezés és a nemzetiségi törvény, asszimiláció és anyanyelvhasználat, autonómiatörekvések és irredenta mozgalmak, zsidó emancipáció, a zsidóság részvétele a modernizációban, polgárosodás és a középosztály kérdése, cigányok/romák a dualizmus kori Magyarországon, hagyományos mesterségek)
5. Az ipari forradalom Magyarországon

6. Társadalom és életmód a dualizmus korában (demográfiai robbanás és urbanizáció, kivándorlás Európából és Magyarországról, a földkérdés és a vidék, a nagyvárosi életforma: Budapest a világváros, oktatás és kultúra, életmód és szórakozás)
7. Az imperializmus. India, Kína
8. Az első világháború eseményei, jellemzői, hatása
9. Magyarország a világháborúban, a hátszág és a magyar hadifoglyok helyzete
10. Forradalom és kommunista hatalomátvétel Oroszországban.
11. Az olasz fasizmus.
12. Az Osztrák-Magyar Monarchia és a történelmi Magyarország szétesése
13. A tanácsköztársaság és az ellenforradalom (a kommunista hatalomátvétel, a proletárdiktatúra és a vörösteror, az északi hadjárat és a tanácsköztársaság veresége, az ellenforradalom győzelme)
14. A Párizs környéki békék (a nagyhatalmi érdekek érvényesítése: az új világrend kialakítása: az újrászülető Lengyelország, az önrendelkezés elve és a hatalmi érdekek gyakorlata, jóvátétel, hadsereg-korlátozás, határváltozások, a szétszabdalt közép-európai régió)
15. A trianoni békediktátum
16. A kommunista Szovjetunió
17. A Nyugat és a gazdasági világválság
18. A nemzetiszocialista Németország
19. Talpra állás Trianon után (a király nélküli alkotmányos királyság, Bethlen István miniszterelnöksége: a korlátozott parlamentarizmus rendszere a konszolidáció szolgálatában, gazdaság szerkezetváltása az 1920-as években, a klebelsbergi oktatás- és kultúrpolitika eredményei.
20. A 1930-as évek Magyarországa (a válság és hatása, a belpolitika irányváltásai, a külpolitika irányai és lehetőségei – a revízió első eredményei)
21. Ideológia, kultúra, társadalom (pl.: az ellenforradalmi gondolat: keresztény-nemzeti eszme és konzervativizmus, a politikai antiszemitizmus, életmód, szabadidő, sport, társadalmi rétegződés és érintkezési formák, a földkérdés, tudomány és művészet a két világháború között)
22. A II. világháború eseményei
23. Magyarország a második világháborúban: mozgástér és kényszerpálya, az ország pusztulása, deportálások a GULAG-ra
24. A holokauszt. Háborús bűnök és a polgári lakosság elleni terror (az ellenállás formái, a háború utáni számonkérések és a nürnbergi per)
25. A kétpólusú világ kialakulása (az ENSZ megalapítása, a párizsi béke, kitelepítések és lakosságcserek a háború után, a szovjet-amerikai szembenállás és a két érdekszféra kialakulása, a két világrend jellemzői, a két Németország)
26. A hidegháború. A szembenállás és enyhülés hullámai
27. A gyarmatok felszabadulása (India függetlenné válása, kommunista fordulat Kínában, a gyarmatbirodalmak felbomlása, Izrael megalapítása)

12. évfolyam

1. Az átmenet évei Magyarországon
2. A szovjetizálás Magyarországon
3. A Rákosi-diktatúra
4. Deportálások békeidőben: a deportálások és üldözések okai, magyarországi kitelepítések és munkatáborok, a határon túli magyarok megpróbáltatásai: deportálások Csehszlovákiában; szovjet, román és jugoszláv munkatáborok
5. Az 1956-os forradalom és szabadságharc
6. A pártállami diktatúra és működése
7. Gazdaság, társadalom, életmód
8. A Nyugat a 20. század második felében (a nyugati demokráciák, a Nyugat gazdasági eredményei és a jóléti állam – a szociális piacgazdaság, emancipáció, szekularizáció, individualizáció, az 1968-as mozgalmak és a popkultúra – az új tömegkultúra kialakulása)
9. A szocializmus válsága és megrendülése (az olajválság és hatásai a tőkés, illetve szocialista országokra, a kis hidegháború, a katonai egyensúly felborulása: a Szovjetunió gazdasági kimerülése, az ellenzék megszerveződése a szocialista országokban)
10. A kétpólusú világ megszűnése (Németország újraegyesítése – a magyar szerepvállalás, a Szovjetunió felbomlása, a kommunista diktatúrák bukása Közép-Európában, Jugoszlávia elbomlása, a délszláv háború)
11. A Kádár-rendszer végnapjai
12. A rendszerváltoztatás
13. A piacgazdaság kiépülése
14. Az átalakuló világ (a világgazdaság hagyományos centrumai: az Amerikai Egyesült Államok és szövetségesei, világpolitika és világgazdaság új súlypontjai: Oroszország, Kína)
15. Válságócok, helyi konfliktusok (válságócok, helyi konfliktusok és terrorizmus, etnikai, vallási és gazdasági törésvonalak a Közel-Keleten, az iszlamizmus térhódítása, a kereszténység helyzete a globalizálódó világban)
16. A globális világ (demográfiai változások, népmozgások, globális járványok, óriásvállalatok a globális térben, globalizáció és kultúra, a hagyományos és új identitások – értékek és értékválság, demokratikus közbeszéd és politikai korrektség)
17. A demokrácia működése Magyarországon (az Alaptörvény, a hatalmi ágak és intézményeik, önkormányzati rendszer, a választási rendszer)
18. A magyar bel- és külpolitika főbb jellemzői (a rendszerváltoztatás óta eltelt időszak főbb fordulópontjai, Magyarország a NATO-ban, közép-európai együttműködés: a visegrádi négyek)
19. Magyarország és az Európai Unió (az európai integráció főbb állomásai: mélyítés és bővítés, az Európai Unió főbb szervei és működésük, Magyarország csatlakozásának folyamata, az együttműködés eredményei és nehézségei, nemzetek Európája vagy föderatív Európa)
20. A határon túli magyarok
21. A magyarországi nemzetiségek, a magyarországi cigányság
22. A hagyományos/ agrártársadalmak (letelepedés és élelemtermelés: növénytermesztés és állattenyésztés, önellátás, árutermelés, kereskedelem, a népességnövekedés korlátai, a hagyományos társadalom: hierarchia és család)
23. A modern/ipari társadalmak (az ipari forradalmak hatásai: népességgrobbanás és városiasodás, népességnövekedés a fejlődő és népességfogyás a fejlett világban, a

migráció, a modern/ipari társadalom: egyenjogúság és individualizmus, a női szerepek változásának áttekintése a történelem során.

24. Régióink Közép-Európa (kontinentális helyzet, civilizációs érintkezési zóna, a nemzeti sokszínűség, birodalmi függés, a második világháború hadszíntere, a szovjet megszállás)
25. A magyar megmaradás kérdései (szuverenitás: birodalmi függés és függetlenségi törekvések, demográfia: természetes szaporodás és fogyás, várható élettartam, migráció, asszimiláció, a nemzeti kultúra mint megtartó erő)